

VICENT SANCHIS, director
ALBERT SÁEZ, director adjunt
LLUÍS MARTÍNEZ, JOSEP PLAYÀ, subdirectors

SECCIONS: JOAN ARMENGOL [Economia]; IGNASI ARAGAY, BERNAT SALVÀ [Cultura i Espectacles]; TONI BROSA [Esports]; DAVID CASTILLO [Suplement Cultural]; DAVID GONZÁLEZ [Política]; SANTI GONZÁLEZ [Món];

PEPA MASÓ [Societat]; ÒSCAR MONTFERRER [Comunicació]; ALBERT PLA [Edició]; PERE PRATS [Disseny]; MONTSERRAT RIUS [Documentació]; ROBERT RAMOS [Fotografia]; PERE TIÓ [Opinió]
Delegada a Madrid: MONTSE OLIVA

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Enric Granados, 84 - 08008 Barcelona

DELEGACIÓ A MADRID:
Carrera de San Jerónimo, 15-17 - 28014 Madrid
Tel.: 91 454 72 66 - Fax: 91 454 72 44
ADREÇA INTERNET: http://www.avui.cat
CENTRALETA Tel.: 93 316 39 00 - Fax: 93 316 39 36
DISTRIBUCIÓ Tel.: 93 316 39 16 - Fax: 93 316 39 15
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT
Tel.: 902 884 252 - Fax: 93 316 39 15

SUBSCRIPCIONS: DYRSA
Pere IV, 467 Barcelona. Tel.: 902 884 252
PUBLICITAT: PUBLIPRESS MEDIA, SA
XAVIER BUYSÉ, director general
Barcelona
JOAN FERRANDO, director de Publicitat
RAÏL GILBERT, cap de Publicitat
Av. Diagonal, 475 - 08036 Barcelona
Tel.: 93 344 30 00 - Fax: 93 344 31 91
e-mail: avui@publipressmedia.com

Madrid
JAVIER PIÑEIRO, director de Publicitat
e-mail: jpineiro@publipressmedia.com
CRISTINA MADERAL
e-mail: cmaderal@publipressmedia.com
c/ María de Molina, 54 - 28006 Madrid
Tel.: 91 515 91 00 - Fax: 91 515 91 09
IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria
DL: B20.249-1976 DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

Jordi Albertí i Oriol

Estudiós de l'obra d'Eugeni d'Ors

Les etiquetes de Xènius

Quan el dia 28 d'abril vaig llegir l'article de S. Alzamora en què l'autor associa Ors, i de passada el Noucentisme, amb el feixisme, vaig pensar que una vegada més s'estaven tirant pilotes fora a l'hora de parlar de la producció literària, filosòfica i assagística de Xènius. Comparteixo amb Alzamora que un dels problemes que hi ha a l'hora de parlar de l'obra orsiana és que poca gent se l'ha llegida. Molt probablement, ell tampoc. Però anem a pams. L'acusació de protofeixista adreçada a Ors no és cosa nova. Vicente Cacho, l'any 1997, ja el qualificava així en el seu llibre *Revisión de Eugenio d'Ors*. Ja aleshores jo vaig discrepar públicament d'aquest plantejament en un article titulat *La revisió camina coixa* publicat a *Revista de Catalunya* i a *Ínsula*.

ÉS CERT QUE ORS VA SENTIR ADMIRACIÓ PER alguns aspectes de la política cultural mussoliniana i que va afiliar-se a la Falange l'any 1937. Però crec que el primer deure de qualsevol persona que vulgui encetar una polèmica amb prou calat és la de procurar oferir una visió panoràmica de la qüestió. Penjar etiquetes és molt fàcil, massa. Perquè si haguessim de penjar-li etiquetes també podríem assignar-li la de federalista, per la seva abrandada defensa de les tesis de Pi i Margall; i la de republicà, per la seva vinculació amb el Partit Republicà Català; la d'avanguardista, per la consideració que a Salvat-Papasseit li mereixia la seva obra; i, fins i tot, la de comunista, pels punts d'afinitat que apareixen en la correspondència amb Nin.

SINCERAMENT, CREC QUE CONVÉ GUARDAR LES etiquetes al calaix a l'hora de parlar de l'Ors. I també cal prescindir de les anècdotes del personatge i del recurs fàcil a parlar del seu caràcter. Toca, crec jo, parlar de les seves idees, per tal de descobrir-ne els trets bàsics, la influència que han exercit i la vigència que poden, o no, mantenir. Ors afirmava, poc abans de morir, que no existia una etapa catalana i una de castellana en la seva vida i ho deia en defensa de la coherència del seu pensament. Hi ha, o no, una línia contínua en la seva trajectòria intel·lectual? Té sentit debatre avui les seves idees?

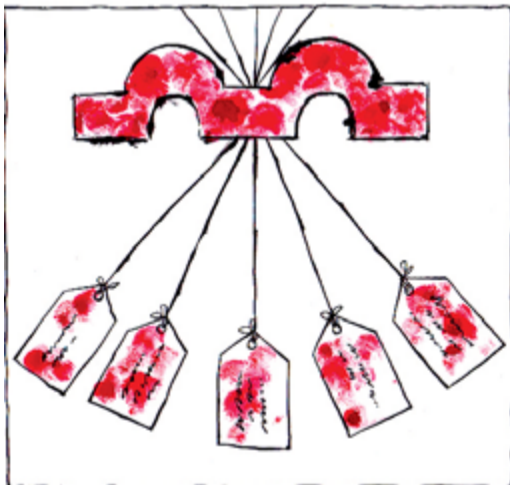
“Toca, crec jo, parlar de les seves idees, per tal de descobrir-ne els trets bàsics, la influència que han exercit i la vigència que poden, o no, mantenir”

EN AQUEST SENTIT, UNES PINZELADES: A D'ORS, després d'haver viscut tres guerres, el turmentava no atrevir-se a negar a les confrontacions bèl·liques la qualitat de constant històrica necessària; i aquesta qüestió el turmentava perquè ell havia promogut amb Einstein i Rolland una campanya pacifista en el moment d'esclatar la I Guerra Mundial. Aquest tema, per ell mateix, és, o no, de plena actualitat?

QUANTES PÀGINES VA DEDICAR ORS A reflexionar sobre el concepte i la praxis cultural? Molts centenars, abans de publicar, el 1954, *La Ciència de la Cultura*, un dels seus llibres més importants i menys coneguts. Potser seria apassionant posar de costat els postulats d'aquesta obra amb els dels autors actuals, que reflexionen a partir del fenomen de la globalització. Cas de fer-ho, segurament que aniríem més enllà a l'hora d'analitzar el Noucentisme, més enllà de la rima fàcil –usada per Alzamora– d'associar-lo a titafredisme i a feixisme de baixa intensitat.

CREC QUE A HORES D'ARA, MOLTS ANALISTES podem convenir que la principal virtut del Noucentisme és haver cregut que, per damunt de la diversitat d'idees, un país necessita institucions sòlides que li permetin el flux vital dels ciutadans entre ells i del país amb el món exterior. Els conceptes d'arbitrarisme, d'imperialisme i de civilitisme marcaven les fites d'aquesta prioritat. I d'ella se'n derivaven molts principis bàsics d'actuació pública com aquell tan elemental que defensa la dignitat i la necessitat que tothom faci la seva feina ben feta. No és una qüestió negligible. Encara avui, molts pensadors reclamen la necessitat d'aprofundir en la qüestió de la responsabilitat compartida.

ORS VA TENIR EL MÈRIT DE SABER VERBALITZAR en un mot, el noucentisme, tot un programa ètic i estètic, acceptat i enriquit per centenars de persones que de ben segur avui agrairien que el personatge i el seu pensament tingués dret a un debat en profunditat. Penjar etiquetes –repeteix– no és pas la manera.

ANTHONY GARNER

DE FIL DE VINT

Barça i els reflexos

Isabel-Clara Simó

Cada vegada que el Barça té algun èxit, tot de veus es queixen. Es queixen dels aldarulls al carrer, d'una societat tan primitiva que només celebra les incidències d'una pilota, del criminal oblit amb què els joiosos ciutadans tenen la fam al món o les terribles guerres o les inclemències catàstrofes que ens assoten. No falla mai: podeu consultar hemeroteques: un triomf del Barça provoca malhumors nostrats. Que provoqui malhumors forans és normal: si un guanya és que els altres han perdut, aquesta és la llei inexorable del joc competitiu. Els nostres malhumors apareixen amb la mateixa regularitat que els bolets quan plou. Sembla que tenim un inconegut ressort per al patiment, la resignació o el fracàs, i que, si no s'hi donen, el nostre cor desolat es trenca en mil trossos.

Una vegada, quan el franquisme era a les acaballes i Carrero Blanco havia pujat literalment al cel, vam notar una certa distensió, per la decadència física del dictador, amb gran espant dels col·laboradors de Franco, que ara són fervorosos demòcrates i ens donen lliçons de democràcia a tothom, em vaig trobar pel carrer un activista antifranquista molt conegut, que em va dir: “I ara què farem nosaltres? Si la dictadura afluixa, què farem?”. Us dono paraula que és rigorosament cert. I, encara més, davant la bona notícia sobre la nacionalització del petroli que porta a terme Evo Morales a Bolívia, com un reflex condicionat, la drete s'ha posat les mans al cap i ha anunciat catàstrofes, i han estat els banquiers qui els han tranquil·litzat.

A mi, malhumorats amics, l'alegria dels meus conciutadans m'omple de joia. Disfrutem-ho, caram!

DES DEL MOLÍ

Esperar la mort

Maria de la Pau Janer

Hi havia aquella cançó de Víctor Jara que ens recordava que la vida pot ser eterna en cinc minuts. La nostra percepció del temps depèn del grau de felicitat o de tristesa que ens toqui viure. És evident que,

als hospitals, el temps passa molt a poc a poc. Els pacients i els seus familiars viuen un temps alentit per l'espera. És obvi que, a les presons, cada minut pot semblar que es multiplica per obra d'un malefici.

La vida es fa eterna en els cinc minuts que els amants comparteixen. L'amor allarga en positiu la percepció del temps. Els minuts d'espera de l'amor també són com un fil molt llarg. Però, i quan s'espera la mort? Com trans-

corren els minuts d'espera d'una mort imposada? És una pregunta que no m'havia fet mai. Probablement perquè no he viscut mai de prop la imposició de la mort. He estat afortunada.

Un home que havia estat condemnat per l'assassinat de dues persones va ser executat fa pocs dies a Ohio (EUA). Es deia Joseph Lewis Clark i tenia antecedents d'ús de drogues. A l'hora de morir, ell mateix va afirmar que perdía la vida per les dro-

gues. Fou el consum de drogues que el va empènyer a la criminalitat. Fa temps, Clark va disculpar-se davant els familiars de les seves víctimes.

Els metges que havien de posar-li la injecció letal van estar noranta minuts cercant-li una vena. L'home era conscient que li havien d'injectar la mort a les venes. S'adonava que el temps passava i que morir no era senzill. L'horror de l'espera de la mort s'unia a l'espant de la mort mateixa. Puc imagi-

nar-me que noranta minuts es converteixen en dies, en setmanes, en mesos i en anys. Puc veure el rostre del condemnat. Llegir-li els ulls. Puc veure la impaciència dels seus botxins que, per fi, va sortir-se amb la seva. Al final, l'home va dir: “He demanat perdó a Déu pels meus pecats. També li he demanat que perdoni els qui avui participen en això”. Això era la seva mort. Una matança comesa a sang freda, un assassinat.